

Handläggare
Mats Sandmark
Helena Bavrell Östblom

Datum
2012-02-22

Diarienummer
KS 2011-0725

Kommunstyrelsen

Yttrande över Statsstödsutredningens betänkande Olagligt statsstöd (SOU 2011:69)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslås besluta

att avge yttrande i enlighet med **bilaga 1**.

Ärendet

Näringsdepartementet har till kommunen överlämnat rubricerade betänkande för yttrande senast den 1 mars 2012. Utredningen, som antagit namnet Statsstödsutredningen, föreslår en ny lag om tillämpningen av Europeiska unionens statsstödsregler. Lagförslaget innehåller regler om stödgivares och stödmottagares skyldigheter när stöd är på väg att lämnas eller har redan lämnats i strid med genomförandeförbudet. Lagförslaget innehåller vidare regler om skadestånd och rättegångsbestämmelser. Sistnämnda regler innebär att tredje man ges en möjlighet att föra talan om förbud att lämna olagligt stöd samt om skyldighet att betala tillbaka olagligt stöd. Talan ska som huvudregel väckas vid Stockholms tingsrätt. Möjligheterna att samtidigt kunna överklaga ett olagligt statsstödsbeslut genom laglighetsprövning föreslås få vara kvar. En sammanfattning av betänkandet framgår av **bilaga 2**.

Föredragning

Kommunen ställer sig i allt väsentligt positiv till utredningens förslag men anser att det inte bör vara möjligt att kunna överklaga ett otillåtet statsstöd genom laglighetsprövning samtidigt som man också ska kunna överklaga beslutet i allmän domstol med stöd av den föreslagna lagen. Det innebär parallella processer och kommunen anser att olägenheterna med detta överväger.

Kommunledningskontoret
Kenneth Holmstedt
stadsdirektör

Datum	Diarienummer
2012-02-15	KS 2011-0725

YTTRANDE

Näringsdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Olagligt statsstöd (SOU 2011:69) (dnr N2011/6221/MK)

Uppsala kommun ("Kommunen") yttrar sig härmed över betänkandet Olaga statsstöd (SOU 2011:69). Betänkandet består av tre delar; EU-rättens förbud mot statligt stöd som inte har godkänts av Europeiska kommissionen, reglerna om revisorsintyg i lagen (2005:590) om insyn i vissa finansiella förbindelser m.m. samt tillämpningen av den kommunala självkostnadsprincipen i vissa fall. Kommunen begränsar sitt yttrande till den första delen.

Kommunen ställer sig i allt väsentligt positiv till utredningens förslag. Den föreslagna lagen om tillämpningen av Europeiska unionens statsstödsregler innebär ett förtydligande av vad som redan gäller beträffande möjligheterna att lämna stöd, samtidigt som lagförslaget torde minska den osäkerhet som råder inför komplexa affärsupplägg med inslag av stöd från stat, kommun m.m. Genom lagförslaget blir det också tydligare vilka påföljder som kan aktualiseras för det fall ett otillåtet stöd lämnas.

Utredningen föreslår att möjligheten för kommunmedlemmar att överklaga kommunala beslut genom laglighetsprövning enligt kommunlagen ska kvarstå trots att en förvaltningsdomstol därigenom kan komma pröva om ett stöd utgör ett otillåtet statstöd enligt EU-rätten samtidigt som samma fråga föreslås kunna prövas av allmän domstol, d.v.s. det kan bli parallella processer om samma sak.

Kommunen menar att olägenheterna med parallella processer överväger. Domstolarna kan komma till olika domslut och domarna får olika rättsföljder, genom att enbart en civilrättslig process i allmän domstol leder till exigibel dom. Vidare är talerätten enligt unionsrätten inte klart avgränsad och därmed ställd i relation till vikten av kontrollinstrumentet laglighetsprövning. Vid tillkomsten av lagen om offentlig upphandling (LOU) ansågs laglighetsprövningen

ha spelat ut sin roll som kontrollinstrument och man införde särskilda bestämmelser om överprövning i LOU som exkluderar möjligheten till laglighetsprövning. Kommunen menar vidare ett även om ett otillåtet stöd enligt om 2 kap 8 § kommunlagen också innebär ett otillåtet stöd enligt EUF-fördraget behöver det inte alltid vara så och kan i sig inte utgöra ett skäl till att möjligheten till laglighetsprövning ska få finnas kvar. Frågan torde istället kunna lösas genom att man i lagstiftning reglerar omfattningen av tillämpligheten, t.ex. genom att det anges i den föreslagna lagen om tillämpningen av Europeiska unionens statsstödsregler att beslut som kan överklagas med stöd av den lagen inte får överklagas med stöd av 10 kap. kommunallagen. Om man tar bort möjligheten att laglighetspröva kommunala beslut i förevarande fall medför det att alla stödåtgärder kommer att prövas utan risk för olika rättsföljder.

Fredrik Ahlstedt
kommunstyrelsens ordförande

Astrid Anker
sekreterare

Sammanfattning av utredningens förslag

1. En **ny lag om tillämpningen av Europeiska unionens statsstödsregler föreslås**. Den lagen ska innehålla **regler om stödgivares och stödmottagares skyldigheter när stöd är på väg att lämnas eller har lämnats i strid med genomförandeförbudet**. Av dessa regler ska framgå att den som har tagit emot olagligt stöd ska betala tillbaka stödet jämte ränta och att den som har lämnat olagligt stöd ska återkräva stödet
2. Lagförslaget innehåller också **rättegångsbestämmelser i mål om olagligt stöd**. Bestämmelserna gäller dels talan som en stödgivare väcker om att en stödmottagare ska betala tillbaka olagligt stöd, dels talan som konkurrenter till stödmottagaren väcker. När det gäller konkurrenters talan så kan det vara fråga om talan om förbud att lämna olagligt stöd, talan om återbetalning av olagligt stöd, talan om återkrav av sådant stöd och talan om skadestånd till följd av sådant stöd.
3. Beträffande **konkurrenters talan** syftar rättegångsreglerna till att komma till rätta med vissa problem som är en följd av att tvisterna rör tre intressenter, nämligen konkurrenten, stödgivaren och stödmottagaren. Konkurrenten ska ha tillgång till effektiva rättsmedel samtidigt som en påstådd stödmottagare ska ha rätt till en rättvis rättegång.
4. Utgångspunkten i svensk rätt är att det inte är möjligt att föra en talan om annans rätt, en s.k. tredjemansstalan. Enligt den huvudregeln är det därför inte möjligt att föra talan om att någon ska betala till en tredje person eller en talan om förbud för en annan att göra något gentemot en tredje person. -I lagförslaget görs uttryckliga undantag från detta förbud. En **konkurrent** kommer därför att kunna **föra talan dels mot en stödmottagare om att denne ska betala tillbaka olagligt stöd till stödgivaren, dels mot en stödgivare om att denne ska antingen förbjudas att lämna stöd till en stödmottagare eller återkräva olagligt stöd från mottagaren**.
5. Utredningen föreslår också att en **konkurrent** till ett företag som är på väg att få olagligt stöd ska **kunna samtidigt väcka talan mot stödgivaren och stödmottagaren om förbud att genomföra stödet**. Därigenom tillgodoses dessa parter rätt till en rättvis rättegång samtidigt som konkurrenten får tillgång till ett effektivt rättsmedel eftersom domen får rättskraft mot alla tre parterna.
6. Utredningen föreslår vidare att det ska vara möjligt för en konkurrent till en stödmottagare att **föra talan mot stödgivaren om fastställelse av att stödgivaren är skyldig att återkräva olagligt stöd**. Därigenom görs avkall på vanliga krav på att ett yrkande ska vara bestämt eftersom konkurrenten inte behöver ange från vem som stödgivaren ska återkräva stöd. Vid stödordningar som har lett till stöd till väldigt många företag kan det nämligen vara orimligt svårt för konkurrenten att ange vilka företag som har fått stöd. Om en konkurrent väcker en förbudstalan mot endast stödgivaren eller väcker en återkravstalan mot en stödgivare så har domen inte rättskraft mot den hävdade stödmottagaren.
7. Eftersom domen trots detta kan ha negativa verkningar för den hävdade stödmottagaren föreslås att denne ska ha **möjlighet att inträda i rättegången** som medpart på svarandesidan när sådan talan väckts.

8. Mål avseende olagligt stöd rör särpräglade juridiska frågor som kräver särskild juridisk kompetens. Sådana mål har många beröringspunkter med vissa mål enligt konkurrenslagen. Utredningen föreslår därför att **mål avseende olagligt stöd ska prövas i samma ordning som konkurrensmål som Stockholms tingsrätt prövar som första instans**. Talan om förbud att lämna olagligt stöd, om återbetalning av olagligt stöd, om fastställelse av skyldighet att återkräva olagligt stöd och om ersättning för skada som uppkommit genom att olagligt stöd lämnats ska därför väckas vid Stockholms tingsrätt. En **skadeståndstalan** får även väckas vid en tingsrätt som är behörig enligt rättegångsbalkens behörighetsregler. **Överklagande** av Stockholms tingsrätts domar och beslut i sådana mål ska ske hos **Marknadsdomstolen**. Stockholms tingsrätts sammansättning i sådana mål ska motsvara dess sammansättning i konkurrensmål. Vid huvudförhandling i mål avseende olagligt stöd ska tingsrätten därför bestå av två lagfarna domare och två ekonomiska experter.
-